

פרשת פקודי תשפ"ב – דו"ח ההכנסות וההוצאות של משה רבנו

- 1. שמות לח:** אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן - רש"י: אלה פקודי - בפרשה זו נמנו כל **משקלי נדבת המשכן** לכסף, לזהב ולנחושת. **אור החיים:** אומרם ז"ל 'אין הברכה שורה לא בדבר הסמוי ולא בדבר המנוי', וכאן אמר 'אלה פקודי?' ... 'עבודת הלויים ביד איתמר' - אין ידוע מה בא ללמד ולמה איתמר ולא אלעזר הגדול?

שמות שם: ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקדש ... ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן: ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים ... ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל ... ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו ואת כל כלי המזבח: ואת אדני החצר סביב ואת אדני שער החצר ואת כל יתדת המשכן ואת כל יתדת החצר - **כלי יקר:** למה עשה חשבון על מה שעשה מהכסף והנחושת ולא עשה חשבון על מה שעשה מהזהב? **אברבנאל:** זכר הכלים שנעשו מהנחושת: אדנים ומזבח ומכבר וכל כלי המזבח ושאר הדברים אשר זכר, ואולם הכיור וכנו לא הוזכרו כאן וידוע שהם מנחושת נעשו? ... אלא לפי שהנחושת שזכר הכתוב כאן היה הנחושת שבא בנדבה מבני ישראל, כמו שאמר (לח, כט) 'ונחושת התנופה', אבל הכיור וכנו לא נעשו ממנו כי אם ממראות הנשים הצובאות.

2. שמות רבה נא: אין ממנין שררה בממון פחות משנים [שגובים את הכסף ומנהלים הקופה ביחד] ... שאע"פ שהיה משה גזבר לעצמו, הוא קורא לאחרים ומחשב על ידיהם, שנאמר 'אלה פקודי המשכן' ולא כתב 'אשר פקד משה', אלא 'אשר פקד על פי משה - **ביד איתמר**'.

שמות רבה שם: למה עשה עמהם חשבון? הקב"ה מאמינו שנאמר 'בכל ביתי נאמן הוא' והוא צריך לחשב לפניהם?! אלא שמע ליצני ישראל מדברים מאחוריו, שנאמר 'והיה כבוא משה האהלה ירד עמוד הענן ... ודבר עם משה ... **והביטו אחרי משה** - ומה היו אומרים? ר' יוחנן אמר: 'אשרי יולדתו', כל ימיו הקב"ה מדבר עמו. ר' חמא אמר: **כמה שמן עורפו וצווארו של בן עמרם**. וחברו עונה: אדם ששלט על מלאכת המשכן לא יהיה עשיר?! כששמע משה אמר: חייכם! נגמר המשכן אתן חשבון.

משנה שקלים ג,ב: אין התורם [גזבר הלשכה בבית המקדש] נכנס בפרגוד חפות [בגד עם מכפלת], ולא במנעל, ולא בסנדל [שבכולם יכול להסתיר כסף] ... שמה יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר, שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר 'והייתם נקיים מה' ומישראל'.

מלכים ב יב: ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים - **רמב"ם מתנות עניים ט,יא ושולחן ערוך יורה דעה רנז,ב:** ואין מבקשים חשבון עם גבאי צדקה ולא בהקדש עם הגזברין, שנאמר (לגבי מנהלי בדק הבית בבית ראשון) 'ולא יחשבו את הכסף הניתן על ידם כי באמונה הם עושים'. **ערוך השולחן:** כשם שהגבאים צריכים ליזהר במה שהתבאר כדי שלא יחשדום, כך מוטל על העם לכבדם ולא יחשדום אחרי שהאמינום עליהם.

טור ורמ"א: ומכל מקום כדי שיהיו נקיים מה' ומישראל, **טוב להם** ליתן חשבון. **ב"ח:** זה לא נמצא בפוסקים, ואולי למדו ממשה ... שמי כמוהו נאמן ביתו ונתן חשבון כדי להיות נקי מה' ומישראל.

אגרות משה או"ח ב סימן מ: האם להיכנס לרסטוראנט בלי הכשר והוא רעב ביותר ורוצה לאכול דברים שאין בהם חשש? יכול להיכנס ולאכול בצנעא, דבמקום צער והפסד לא גזרו חכמים. ואם יש ממכיריו צריך לומר שמצטער טובא ולקח דברים כשרים. אבל **בלא מצטער טובא אין להיכנס כלל**.
- 3. כלי יקר:** אמרו במדרש כשבא משה ליתן חשבון חסרו מהמשקל 1775 שקלים ושכח מה עשה בהם. יצתה בת קול ואמרה 'ואת האלף ושבע המאות ... עשה וויים לעמודים', לקיים מה שנאמר 'בכל ביתי נאמן' ... ואחרי שראו ישראל כיצד מעידים עליו מהשמייים, לא רצו עוד לקבל חשבון על הזהב.

התועודיות פקודי תשד"מ: הזהב שנדרש לעשיית המשכן הוא לפחות כפליים מכמות הזהב שנאספה. מנורת זהב משקלה ככר, כפורת זהב, ארון אמתיים וחצי ארכו, שולחן ומזבח מצופים זהב, ונוסף לזה - 48 קרשים מצופים זהב, עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי רוחב. אלא שפירש רש"י שנתעשר משה הרבה והשלים מה שחסר. ובמילא הספיק לומר כמה נתרם והובן שלא היה מספיק.